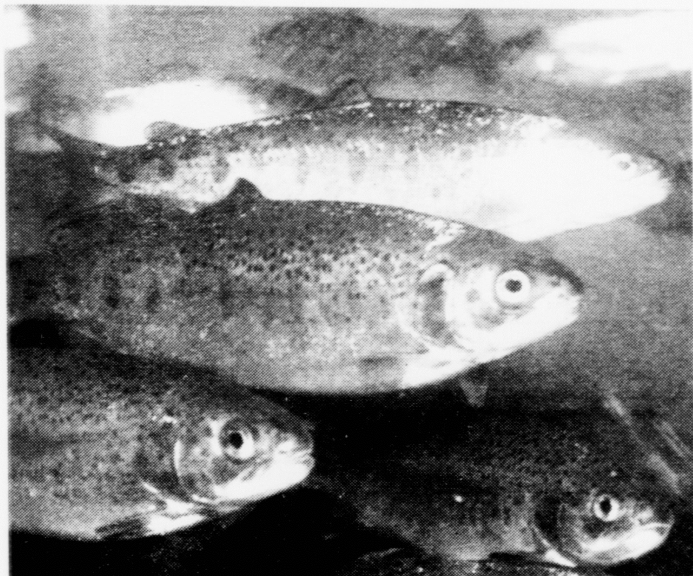

Fiskaaling — framtíðar stuðulin hjá fiskivinnuni

Tað verða árliga veidd umleið 70 mill. tons af fiski, harav verða umleið 10% veidd í feskum vatni. Veiddan er vaksinn á undan ári, og vit hava ovfiskað fleiri stovnar. Úrslitið er, at vit í fleiri færum noyðast at minka um veiðuna eftir ávissum fiskaslögum. Harafturimóti kunnu vit økja um veiðuna eftir øðrum fiskaslögum, sum ikki hefur verið roynt so nógv eftir higartil.

Møguleikarnir fyri mat-

framleiðslu úr høvnum eru stórir. Men vit mugu ikki stara okkum blind bert við at veiða av tí fiski sum er í høvnum. Vit hava eisini tann møguleikan at økja um stovnar og at framleiða bæði djór og plantur. Hetta er tað vit kalla fiska- og plantuáling.

Kinesarar hava havt fiskaaling sum vinnu í eini 4—5000 ár. Meginparturin av fiskinum verður framleiddur í feskvatni í

ymsum slögum av hyljum.

Eisini í Europa er fiskaaling gomul vinna. Longu í miðöldini høvdu munkarnir fiskaaling sum hjávinnu.

Í Norðureuropa hefur álingin vundið nógv uppá seg seinastu árin. Danir ala tað teir nevna portionssil. Hetta eru smásil. Norðmenn hava gjørt nógv við at ala ælabogasil, men eru nú meira og meira farnir yvir til at ala laks. Norðmenn hava í

Land	Fiskur	Skeljadjór	Etandi tongul og tari
Kina	2.200.000	13.900	300.000
India	490.000	4.000	-
Sovjetsamv.	210.000	-	-
Japan	147.300	295.280	502.600
Indonesia	139.800	4.000	-
Filipinurnar	124.000	1.000	-
Korea, republ.	169	87.300	244.800
USA	22.300	129.000	-
Frakland	15.000	88.400	-
Spania	-	162.300	-
Italia	20.500	30.000	-
Danmark	12.100	-	-
Finland	1.940	-	-
Noregi	3.500	-	-

Íalt 3.980.500 994.000 1.054.800

Heimsframleiðslan av fiski, skeljadjörum og tongli og tara. (FAO gjørdi í 1975) Framleiðslan er í tonsum.

Ár	Ælaboga sil	Laks	Íalt
1971	540	100	640
1972	780	145	925
1973	1.300	320	1.620
1974	2.200	700	2.900
1975	1.800	950	2.750
1976	1.900	1.900	3.800
1977	2.000	2.300	4.300
1978	2.200	3.500	5.700

Norska framleiðslan av ælabogasilum og laks (tons)

dag umleið 350 alistøðir. Meginparturin er smærri støðir við eini framleiðslu uppá undir 50 tons. Tað eru bert nakrar heilt fáar alistøðir, sum framleiða meira enn 100 tons árliga. Størsta alistøðin framleiðir umleið 500 tons um árið. Miðaltalið fyri allar norsku alistøðirnar er 12 tons.

Í fjór var umsetningurin av 5000 tons um av laks og ælabogasilum uppá tilsamans 135 mill. kr. Ein prognosa, sum norð-

menn hava gjørt fyri 1985, visur, at tá verður framleiðslan millum 12—15.000 tons — og umsetningurin fer at verða uppá góða milliárd krónur.

Framleiðslan av alifiski- og plantum er vaksinn nógv og FAO metir, at tað í 1985 verða framleidd 10 mill. tons av alifiski. Um ár 2000 verður framleiðslan 30 mill. tons ella umleið helvtin av núverandi fiskiveiðu á heims-høvnum.

SEV-útbyggingin mænustingurin fyri áling

— Ætlaða SEV-útbyggingin av vatnorkuni í Føroyum kann verða mænustingurin fyri fiskaaling. Hetta heldur John Andreassen, fiskaalari. Hann visir á, hvussu stóran tyding tað hevur, at vit ikki broyta víður-skiftini framvið strendurnar.

Ainnar, sum SEV ætlar at færa í vatnbrunnar, eru av alstórum tydingi fyri øll tey djór, ið skulu liva framvið strendurnar. Feska vatnið í ánum færr mineralir og ymisk føðivevni við sær á sjógv. Hesi ævni eru m.a. grundarlagið undir eini framtíðar skeljadjóraaling.

Somuleiðis eru bæði laksur og sil andromar, t.v.s. tey liva fyrst í feskvatni og síðani í sjónum. Skulu vit so satsa uppá áling av hesum djörum, mugu vit ikki taka grundarlagið undir teimum, sigur John.

Hann heldur somuleiðis, at vit eiga at hugsa okkum um fleiri ferðir, áðrenn vit loyva oljuborgingum undir Føroyum. Hetta kann forkoma øllum møguleikum hjá eini vinnu sum t.d. fiskaaling.

Royndarstøð og útbygving

— Høst fleiri nú fara at ala fisk, so eiga Fiskirænskrarstovan og P/F Fiskaaling at halda fram við royndunum. Vit eiga undir øllum umstøðum at hava eina royndarstøð, sum kann standa fyri álingini har heima og fylgja við, hvat hendur áðrenn, sigur John Andreassen.

— Vit mugu hava neyvt samarbeiði við norðmenn, danir, svíar og aðrar, og vit mugu sjálvir arbeiða saman. John heldur, at vit longu nú eiga at hugsa um at útbygva fólk innan fiskaaling. Kanska hjá teimum, sum nú til værs byrja áling í Føroyum.

Fiskaalararnir enn ongar lánimøguleikar:

Skulu eisini hava lán til rakstur

Herfyri var fundur millum landsstýrið, umboð fyri fiskaalarar og nevndirnar í Menningargrunninum og ldnáðargrunninum.

Endamálið við fundinum var at finna fram til, hvussu vit skulu fígga tey all-projektini, sum liggja fyri. Tað er soleiðis, at hesi all-projektini fyri tað fyrsta skulu hava fígging til lögurnar, og harafturat skulu tey hava eina rakstrarfígging, tí tey fyrstu tvey árin geva onga inntøku.

Ikki heimild at læna

Støðan er tann, at ldnáðargrunnurin hevur ikki heimild at læna til rakstur. Hann kann bert læna til fasta lögur í m.a. rakstrargægn.

Menningargrunnurin kann harafturimóti geva rakstrarkredit í upp til eitt hálvt ár og kann so víð og víð framleingja henda

kredit hvørt hálvt ár. Menningargrunnurin kann eisini veita lán til fastar lögur og í serligum færum geva studning. Hann hevur eitt sindur víðari heimildir enn ldnáðargrunnurin.

Óv lítið av pengum í grunninum

Á fundinum varð avtalað, at í fyrsta umfari skal ldnáðargrunnurin royna at jætta lán til lögurnar í rakstrargægnini so sum hyljar o.a., meðan Menningargrunnurin skal royna at veita lán til sjálvan rakstur til ta fyrstu tíðuna.

Tað er tó framvegis tann trupulleikin at dragast við, at báðir grunnarnir hava óv lítið av penningi. Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður, sigur, at landsstýrið skal royna at útvega grunninum fleiri pengar, so vit betri kunnu greiða hesar

uppgávur í samband við fiskaaling.

Út at læna

Har er tað so spurningurin, um at fara til Norrøna lögubankan, sum í eini royndartíð uppá tvey ár skal formidla úttanlandalin og býta tey út millum norðurlond til menningar-øki. Har hava teir gjørt av, at Finland skal hava 110 mill., Ísland 65 og Danmark, Noregi og Svøríki hver sínar 50 mill. Íalt 325 mill. kr.

Ráðarrastovnurin hjá Norðurlandaráðnum hevur gjørt av, at tað verður Egnudviklingsgrunnurin, sum kemur at taka ímóti hesum pengum. Har hevdur Erlendur Patursson so eitt broytingaruppskot, um at tann føroyski Menningargrunnurin kundi taka ímóti einum parti av hesum pengum, men tað

uppskotið varð ikki tikið til eftirtektar.

Kanna treytirnar

Landsstýrið sendi tá eitt telex, har landsstýrið tók undir við uppskotinum hjá Erlendi, men tá var tað óv seint.

Tað frættist nú, at tað er ívassamt, um Egnudviklingurin yvirhefur hevur áhuga fyri hesum pengum. Støðan er jú tann, at Danmark og Grønland fáa stuðul og lán úr Regional grunninum hjá EEC.

Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður, hevur nú biðið um at fáa kannað treytirnar hjá Norrøna lögubankanum og somuleiðis at kanna, um tað er hald í teimum tíðindum, at Egnudviklingsgrunnurin ikki hevur áhuga fyri pengum.

— Um rentan ikki er so

høg, og danir ikki hava áhuga fyri pengum, fer landsstýrið at taka spurningin upp, um føroyingar skulu royna at fáa lánið, sigur Vilhelm Johannesen.

Læna ikki til fiskaaling

— Í dag lænair danski Egnudviklingsgrunnurin til ldná av ymsum slag, men teir læna bert til projekt, sum eru omanfyri 5 mill. kr.

Teir læna ikki til fiskaaling, tí tað verður mett sum landbúnaður. Umframt fiskaaling hava vit eisini ein tørv á lögum til virkir undir 5 mill., sigur landsstýrismaðurin.

Vit spurdu: — Hvát nú um egnudviklingurin sjálur vil nýta pengarnar?

— Ja, so veit eg ikki, um vit kunnu fáa nakað burtur

av, men 50 mill. kr. eru ikki nógv at býta, skal tað vera til danska kongaríkið sum so, endar Vilhelm Johannesen. Hann leggur afturat, at fer tað ikki at eynast at fáa lán til fiskaaling á henda hátt, so fer landsstýrið at loysa málið á annan hátt. Og loysast skal tað — ongantíð óv skjótt.

Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður: — Málið skal loysast, ongantíð óv skjótt